

”MIDSOMMARDALEN” OCH MÖTE MED HARRY MARTINSON

”Midsommardalen’ har Harry Martinson och Erland von Koch kallat ett körverk som de just avslutat arbetet med. Det är en lyrisk svit för solo, kör och orkester och namnet återknyter till den samling naturskisser som Harry Martinson gav ut 1938 under samma namn. Verket är skrivet för och om ungdom, enligt beställarnas Sveriges Radios intentioner, och det får sitt uruppförande under våren 1962”. (DN)

Jag fick beställningen ett par år tidigare av Musikradion och letade länge efter lämplig text utan att hitta någon. Eftersom jag tidigare samarbetat med Harry Martinson – skrivit musiken till filmen *Bärande hav*, vars textunderlag är hans – så föll det sig naturligt att ta kontakt med honom. Kontakt, ja – det var först inte så lätt att få med denne store diktare. Hans utomordentliga fru bevakade hans arbetsro och telefonen med en gårdvars energi. Men så småningom lirkade jag mig till ett samtal och möte. I mitt musikrum lade sig Harry tillrätta på en soffa och började ur minnet läsa dikter som han skrivit tjugo år tidigare. Och inte nog med det. Han kunde också sina kollegors – både gamlas och nyares – verk utan till – ett fenomenalt minne!

Jag hade förut plöjt igenom hela hans produktion och imponerats starkt över hans allmänmänsklighet och omfattande naturkänsla. Naturintresset förenade oss.

Vi diskuterade ingående Musikradions beställning *om och för ungdom* och hur man skulle kunna bygga upp ett körverk efter denna uppgift. Denna dag kom vi inte till något resultat, men en tid senare fick jag ett brunt kuvert med posten. Där låg 14 nya originaldikter om ungdom! *Midsommardalens* dikter har en karaktär som återknyter till de allmänmänskliga problemen och till stämningstonen i boken *Midsommardalen* från 1938.

Midsommardalen kan ses som en reaktion mot *Aniaras* tongångar. Det är en hyllning till de enkla, naturnära tingen, naturupplevelsens frid och helhet – i motsats till ”oenighetens alla trängselföreställningar”. I samlingen från 1938 finns en liten skiss, *Det enkla och det svåra*: naturen hjälper en att renodla så att man kan njuta av det enkla i en lugn stund. I verkets allra sista rader sjunger kören:

*Säg mig, säg mig icke vem du är som väntas.
Må du vara solljus, sommar, vind och år.
Kom bland strån av vete, samla upp av skimret
som en sommar spiller medan den förgår.*

De raderna tycker jag särskilt mycket om. Under arbetets gång fascinerades jag mer och mer av de 14 dikterna – i det halvtimmeslånga verket uppdelade i fem avsnitt med ett orkesterförspel.

Det var en oerhört tacksam text att sätta musik till. I början måste jag visserligen grubbla alldeles väldigt över den, men så småningom lossnade det. Och det var en stor upplevelse att läsa hela den Martinsonska produktionen för att få perspektiv på dessa senaste dikter.

Verket uruppfördes den 11/3 1962 på Radions offentliga söndagskonsert i Musikaliska Akademien under Herbert Blomstedt som dirigerade radioorkestern. Solister var sopranen Karin Langebo och barytonen Helge Brilioth.

◊

Harry och jag diskuterade efter *Midsommardalen* flera andra projekt, bla balettlibretton. Jag har fortfarande kvar skisser till ett av hans förslag: *Fågelberget*, en fascinerande idé som dock aldrig blev genomförd. Harry fick annat att tänka på och var tyvärr inte heller frisk. Den sista gången vi samarbetade var – utan att jag visste om det – när Verbum, med sin drivande kraft Harald Göransson, till ett antal tonsättare skickade ut anonyma textförslag för den nya psalmboken. Bland de trettio psalmer som jag under några år tonsatte var det 1974 en dikt som särskilt inspirerade mig: *De blomster som i marken bor*. Först när psalmbokskommittén godkänt psalmen fick jag veta att dikten var av Harry Martinson! Han hörde psalmen och ville ha den på sin begravning. Det blev så.

De blomster har under åren blivit alltmera känd och sjungen, mest tack vare de underbara orden:

*En sommarpsalm jag sjunga må
i själens vinterdagar
och låta tungsint tanke gå
och mana sommarns hagar
att träda fram till sinnets stöd
i vinterns långa själanöd
att djupt i minnet skåda Gud
i evig sommarskrud.*

Erland v. Koch

Variationer

Andante espressivo (♩ = ca 144) *över "De blomster som i marken bor" (Sv. ps. 202)*
(1986)

Erland von Koch

Orgel

Pedal

II dolce

4 pp II

can.

I p

mp

mf

ad lib sång: 1. De blomster...
2. En sommarpsalm...

First system of the musical score. It features a grand staff with treble and bass clefs. The music is in 3/4 time and B-flat major. It includes a repeat sign with a first ending bracket. Dynamics include *mp* (mezzo-piano). The system concludes with a repeat sign and a first ending bracket.

Second system of the musical score. It continues the melody and accompaniment. Dynamics include *mf* (mezzo-forte). The system concludes with a repeat sign and a first ending bracket.

Third system of the musical score. It includes a section marked with a Roman numeral *II*. Dynamics include *p* (piano). The system concludes with a repeat sign and a first ending bracket.

Fourth system of the musical score. It includes sections marked with Roman numerals *I* and *II*, and dynamics *(cresc.)* (crescendo) and *(poco f)* (poco forte). The system concludes with a repeat sign and a first ending bracket, followed by the instruction *dal \$ ad lib.*